

buintăre a lui *aici/aci* în loc de *acolo* n-au fost sesizate de informatorul respectiv, ci de soția lui, care nu este originară din Oltenia. Faptul că subiectul 22b n-a fost surprins de uzul lui *aci* în scrisorile părinților arată că el este obișnuit cu acest fel de vorbire, că îl posedă cel puțin în felul în care se posedă vocabularul pasiv⁹. Subiectul nr. 49a a fost anchetat indirect, prin nr. 49b. A răspuns că *aci* este mai aproape decât *aici* «*aci în curte*», însă «*aici la noi (în sal)*». E necesar să remarcă că și în răspunsurile primite de mine se spunea uneori că între cele două forme deosebirea e cantitativă (dar de fiecare dată *aici* era considerat mai apropiat decât *aci*). Însă, pornind de la faptul că vorbitorii nu pot explica întotdeauna deosebirile care există în vorbirea lor între diverse cuvinte și forme, îi rugam să întrebuințeze aceste cuvinte în fraze și de fiecare dată apărea deosebirea dintre *aici* (sfera pers. I.) și *aci* (sfera pers. II.). Procedul pe care îl foloseam când vorbitorul nu-și putea da seama de această deosebire era depărtarea în spațiu a persoanei I de persoana a II-a: subiectul era pus să-și imagineze o convorbire telefonică sau o scrisoare și deosebirea între *aici* și *aci* apărea foarte clară. Subiectul nr. 49b, care a trăit mai mulți ani în localitatea respectivă, nu-și amintește să fi remarcat deosebirea dintre *aici* și *aci* în vorbirea localnicilor. Dimpotrivă, subiectul nr. 23, care a locuit mai mulți ani în Breasta, rn. Craiova, și-a însușit folosirea diferențiată a lui *aici* și *aci* (poate și sub influența vorbirii soției sale, care este originară din Slatina). Este interesant răspunsul pe care l-am primit de la informatoarea 1b (are ca limbă maternă germană, dialectul sășesc de pe Tîrnave, și este căsătorită cu informatorul 1a, originar din Roșșoreni): «*înainte de căsătorie și un timp după aceea consideram că aici și aci înseamnă același lucru. Apoi, reflectînd asupra folosirii cuvintelor aici, aci și acolo în scrisorile pe care le primesc de la Roșșoreni, mi-am dat seama de sensul adevărat al lui aci. Este un adverb care arată locul unde se află persoana căreia îi vorbești sau îi scrii*». Subiectul nr. 36 a arătat că în graiul lui natal există trei forme deosebite și pentru indicarea locului care constituie punctul de destinație al mișcării, deplasării:

pers.	I.	încoă(ce)
pers.	II.	într-aci(lea)
pers.	III.	încolô, într-acolô

Forma *într-aci(lea)* este, desigur, ori rară, ori o inovație a subiectului anchetat. Celelalte graiuri (inclusiv graiul meu natal) folosesc în acest caz pronumele personal cu prepoziție: *(în) spre tine*, *(în)spre voi* sau adverbul *aci* fără prepoziție. Formele deosebite *de-aici* — *de-aci* — *de-acolô*, *pe-aici* — *pe-aci* — *pe-acolô*, *pîn-aici*, *pîn-aci*, *pîn-acolô* sînt general răspîndite în graiurile care cunosc opoziția celor trei adverbe pronominale demonstrative.

Sistemul cu trei trepte la pronumele demonstrativ propriu-zis (adjectival și substantival) este, după cum a rezultat din ancheta

⁹ Ulterior subiectul 22b a dovedit că folosește și el uneori adverbul *aci* cu sensul «*acolo*» (în cadrul unei convorbiri telefonice pe care a avut-o cu mine; după ce i-am atras imediat atenția, el a recunoscut existența unei opoziții *aici* — *aci* — *acolo* chiar în graiul său «*într-un stil mai familiar*»).